

А. В. РЯБЧИЧ, курсант

О. І. СТРОЧИК, доц.

(Академія Державної податкової служби України, м. Ірпінь)

ІНТЕГРАЦІЯ У СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ: ПРОТЕКЦІОНІЗМ І ЛІБЕРАЛІЗМ

Наукові праці МАУП, 2003, вип. 8, с. 297

Останнім часом постійно спостерігається боротьба між прихильниками лібералізації національних економічних процесів і представниками угруповань, які обстоюють політику протекціонізму. Причому основним приводом для суперечок є прийнятий державний курс на європейську інтеграцію, а відповідно — приєднання до СОТ. Основні пункти, щодо яких точаться суперечки, — забезпечення трансформації митного тарифу; необхідність усунення дискримінації імпорту; розробка процедур стандартизації та сертифікації; регулювання доступу іноземних постачальників на ринок послуг та на ринок прав інтелектуальної власності тощо.

Нині поширена практика дискримінації імпорту шляхом особливого режиму оподаткування, застосування обмежувальних антидемпінгових заходів, заходів субсидованого імпорту, спеціальних обмежувальних заходів щодо імпорту, який несе загрозу національним товаровиробникам. Тут і постає проблема — необхідність відмови від перелічених протекціоністських заходів шляхом введення відповідних змін або скасування низки нормативних заходів. Прихильники лібералізації таку необхідність обґрунтовують тим, що розширення обсягів технологічного та сировинного імпорту передбачає й розширення обсягів іноземного інвестування, що, у свою чергу, забезпечує ефективну експортно орієнтовану політику.

Цікаво, у такому разі за рахунок експорту яких високоякісних технологій ми намагатимемось отримати кошти? Необхідно також врахувати, що нині виявляються конфлікти інтересів країн — учасниць СОТ. Доходимо висновку, що членство в СОТ найвигідніше для економічно розвинених країн, які через певні відповідні засоби розширюють ринки збуту своїх товарів.

Інші “вболівальники” за процеси подолання згубного втручання держави в економічні процеси пішли ще глибше в напрямку лібералізації, стверджуючи, що будь-який контроль на глобалізованих ринках знижує конкурентні можливості насамперед вітчизняного бізнесу і робить міжнародні фінансові інститути незаінтересованими в участі в економічних процесах країни. Знову-таки, ураховуючи певні характерні тільки для України особливості існування та розвитку економіки, постає питання щодо стабілізації економіки за таких умов. Незрозуміло (щодо патріотизму) твердження про те, що факт переходу національних активів під керівництво іноземного капіталу — позитивний фактор (як основа твердження наводиться приклад, що багато компаній Центральної та Східної Європи належать іноземним інвесторам).

Звичайно, як сировинний додаток, потенційний ринок збуту неякісної, застарілої продукції нас, здається, вже цінують. Але не було б краще все ж таки позитивно використовувати той потенціал (як у виробничій сфері, так і у сфері підготовки фахівців) для виходу на світовий ринок з чимось значно суттєвішим, ніж сировина, за що нашу державу почали б поважати як сильного конкурента, змінюючи при цьому акценти політичної діяльності щодо України.

Для забезпечення досягнення цих процесів можна знайти певну “золоту середину” у цій боротьбі. А саме: хоча б розглянути такі пункти: переосмислити власну “сліпу” спрямованість на виконання вимог міжнародних фінансових організацій; поки що поступово відкривати внутрішній ринок для імпортованих товарів із збереженням захисту “особливо чутливих галузей”.